

2. Дошкільна педагогіка: підручник для студ. середовищ. проф. навч. закладів / С. А. Козлова, Т. А. Куликова. – 10 -е изд., Стер. – М.: Видавничий центр «Академія», 2009. – 416 с.
3. Сорокіна А. И. Дидактические игры в детском саду: пособие для воспитателя дет. сада / А. И. Сорокіна. – М.: Просвещение, 1982. – 96 с.

УДК 373.2:8

БОБУСЬКА Т.В.,
КАС'ЯНЕНКО О.М.
Мукачівський державний університет, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗВУКОВОЇ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Робота зі звуковимови поєднується з роботою з інших розділів звукової культури мови (розвиток мовного слуху, артикуляції, мовного дихання, голосу, дикції, темпу, інтонаційної виразності мовлення).

I етап – підготовчий, що пропонує підготовку мовного апарату до оволодіння звуками мовлення. Він включає підготовку мовленнєвого апарату, його моторики, мовного слуху, мовного дихання. Правильна вимова звуків залежить від діяльності органів артикуляції, від рухливості і від діяльності гнучкості, від координації артикуляційних рухів, їх сили і точності.

II етап – становлення звуків мовлення, або постановка звуку. Постановка звуків починається з легких за артикуляцією звуків і закінчується більш важкими; послідовність їх зберігається як для фронтальної, так і для індивідуальної роботи (шиплячі, свистячі, р, л). При повній відсутності звуку або при його нестійкій вимові, що часто спостерігається у дошкільнят, буває достатньо фіксувати увагу дитини на звуці. Якщо не можливо поставити звук на основі наслідування, використовують пояснення артикуляції потрібного звуку і зразок його вимови, супроводжуваного вправою дітей [1].

III – закріплення і автоматизація звуків. З точки зору вищої нервової діяльності, автоматизація звуку є запровадженням новоствореної і закріпленої відносно простого зв'язку – мовного звуку – в більш складні послідовні мовні структури – в слова і фрази, в яких даний звук або пропускається зовсім, або вимовляється правильно [2].

Роботу на цьому етапі можна розглядати як загальмування старих неправильних динамічних стереотипів і вироблення нових. Ця важка для нервової системи робота вимагає більшої обережності і поступовості, що забезпечується доступністю і систематичністю мовного матеріалу (перехід від ізольовано вимовного звуку до включення цього звуку в звукосполучення, слово, фразу).

Для закріплення і автоматизації нового звуку потрібні систематичні тренування, створення таких умов, щоб протягом дня дитина вимовляла його не менш 10 – 20 разів.

Велику стійкість звуку забезпечує використання різних аналізаторів: слухового – як ведучого, зорового (показ артикуляції), тактильно-вібраційного (відчуття пальцями витягнутих губ), кінестетичного (відчуття тремтіння кінчика язика при звуці р).

IV етап – диференціації змішуваних звуків. В основі його лежить диференційоване гальмування. Робота над диференціацією звуків починається тільки тоді, коли обидва звука можуть бути правильно вимовлені дитиною в будь-якому поєднанні і все ж вживаються не завжди вірно і один звук підміняється іншим. Діти не відрізняють новий звук від деяких подібних з ним звуків і плутають їх. При диференціації звуку ефективний прийом порівняння двох артикуляційних укладів і встановлення їх відмінності.

Для вирішення багатьох завдань звукової культури мовлення провідними є фронтальні форми роботи, до них відносяться заняття. Це щотижнева (1-2 рази на тиждень) робота на мовних заняттях, що займає від 2 до 10 хвилин. Один раз на місяць – комплексне заняття, цілком, присвячене звукової культури мовлення. Велике значення мають інші форми фронтальної роботи, які здійснюються поза заняттями: ігри-драматизації, хороводи. Ефективна мовна гімнастика (1-2 хвилини артикуляційних вправ наприкінці ранкової гімнастики, 2-3 рази на тиждень). Широко практикується робота з педагогом підгрупами дітей у зручний для них час (дидактичні ігри, жарти-чистомовки, загадки тощо). Методи роботи: дидактичні ігри, рухливі і хороводні з текстом, дидактичні розповіді з включенням навчальних завдань (повторювати слова з важким звуком, міняти висоту тощо), вправи (заучування і повторення скоромовок, віршів).

Вихователь застосовує різноманітні прийоми, що безпосередньо впливають на вимовну сторону мови дітей. Провідним прийомом є зразок правильного вимови, виконання завдання, яке дає педагог [2].

Пояснення демонстрованих якостей мови або рухів мовленнєвого апарату – наступний прийом. При формуванні фонематичного слуху, звуку та слово вимови рекомендується специфічний прийом – перебільшена (з підкресленою дикцією) вимова або інтонування звуку (ударного складу). Образну назву звуку чи звукосполучення (ззз – пісенька комара).

Активним прийомом є хоріві і індивідуальні повторення, які забезпечують тренування мовленнєвого апарату дітей. Підвищує якість відповідей такий прийом, як обґрунтування необхідності виконати завдання педагога. Можливі такі активні прийоми, як (сполучена) мова дитини і вихователя, а також негайне повторення дитиною вимови – зразка.

Традиційні такі прийоми, як оцінка відповіді чи дії і виправлення.

Специфічний прийом – образна фізкультурна пауза, яка завдяки поєднанню рухів дітей з проголошенням відпрацьовуваних звуків або звукосполучень служить одночасно відпочинком, і закріпленням навчального матеріалу. В процесі роботи використовуються і наочні прийоми. Показ артикуляційних рухів, демонстрація іграшки чи картинки.

Структура процесу вивчення одного звуку. Показ, пояснення артикуляції звуку (або групи родинних звуків), багаторазове проголошення звуку педагогом (у зворотній формі). Вимова ізольованого звуку дітьми з одночасним вправою в мовному диханні (тривалість видиху) і виразності мовлення. Обговорення дітьми складів, відтворенням звуків зі зміною сили, висоти голосу, темпу мови.

Вправи з вимови звуку в словах і фразовій мові (жарти – чистомовки, інсценування оповідань, дидактичні і рухливі ігри, читання віршів тощо).

Список використаних джерел

1. Калмикова Л.О. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей: психолінгвістичний та лінгвометодичний аспекти: навч. посіб. для студ. ВНЗ/ Калмикова Л. О. – К.: НМЦВО, 2003. – 300 с.

2. Крутій К.Л. Методика проведення індивідуальних занять з мовленнєво пасивними дітьми дошкільного віку / К.Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» Лтд, 2003. – 320 с.

УДК 378

БОКША Н. І.

Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВИТОК НАУКОВИХ ШКІЛ ТЕХНІЧНИХ ВНЗ ЧЕХІЇ ТА СЛОВАЧЧИНИ В ГАЛУЗІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ – У РУСЛІ ПЕРЕДОВИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Майбутнє текстильної та швейної промисловості Європи, згідно думки експертів [1], буде ґрунтуватися на існуючих сильних сторонах: креативності в дизайні і розробці продукту; інноваціях в матеріалах і процесах; гнучкості в управлінні виробництвом і ланцюгами постачання; підвищенні якості продукції та послуг.

Найбільш прогресивним та продуктивним напрямком в розбудові текстильної та швейної промисловості єврорегіону, на нашу думку, є напрямок інноваційних досліджень та новітніх наукових розробок, який дозволить європейській текстильній та швейній промисловості бути конкурентоспроможною на світовій арені.

Текстильні дослідження в Європі надзвичайно широкі: від передових досліджень волоконних матеріалів з широким набором заданих властивостей до розробки нових видів швейних виробів на і їх просування на нових ринках з високою доданою вартістю.

Свій перехід до 4-ї промислової революції європейська текстильна і швейна промисловість ознаменувала швидким впровадженням передових оцифрованих виробничих процесів і технологій, використанням інтелектуальних матеріалів та дослідженням нових ринків з високою доданою вартістю для текстильних рішень [1]. Для якісної реалізації поставлених стратегічних завдань текстильна та швейна промисловість Євросоюзу повинна також враховувати загальні суспільні та економічні тенденції:

– перехід від масового виробництва однотипних товарів до спеціалізованих продуктів з високотехнологічних процесів по всьому ланцюжку створення: від волокон до кінцевих продуктів з функціональними цільовими властивостями;

– створення та розширення текстилю в багатьох секторах і областях застосування (транспортні системи, будівельні, енергетичні та екологічні ринки, захисні і медичні програми, побутова електроніка тощо);

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>